

Moji milí krůžkaři,

rok si podává ruku s rokem a to je neklamné znamení, že se blíží můj plesový svátek (4. 2. 2006).

Těším se na Vaše nápadité dárky; je Vás u mne přes 200 členů a ještě mám příznivce nečleny, kteří na mne vždy pamatují – oj, to bude dárek! V jejich počtu se nemusíte nijak omezovat, ale stejně loňský rekord Uja Faja, který sehnal a věnoval mi 19 hodnotných dáreků, nepřekonaáte. Nebo ano?

Co bych rád uvítal jako dárek? No přece to, z čeho byste se radovali i Vy sami! Jistě by se vám nelíbila stará veteš nebo prošlé potraviny. Zato štíhlé i buclaté lahvinky s dobrým mokem by Vám určitě přišly vhod. Někdo zase raději něco dobrého slaneho i sladkého pod zub. Jiní mají větší potěšení z trvalých děl našich výtvarníků či z drobných uměleckých dilek z perníku nebo ze šunky, ze salámů a salátů.

Vím, že mnozí z Vás mi kromě dáreků věnujete mnoho činností: hraní na plese, nebo méně radostné a populární různé přípravné práce jako prodej vstupenek, výzdoba sálu, losy, různé služby aj. Proto mě dárky od Vás, kteří máte takové zásluhy, tím více těší.

Chasa, zpěváci, zpěvačky a cimbálka shromáždí své dárky v našem KD na Charbulové (prosím seznam!). Ti starší, tj. súdná stolica, je mohou donést na lednovou besedu (18. 1.), již bude v 17 hod. předcházet valná hromada. Po valné hromadě budou Vaše dárky převzaty.

Kdo by chtěl donést dárky přímo do Kongresového centra, může tak učiniti v pátek 3. 2. v době zdobení sálu (asi mezi 16. – 18. hod.)

Už předem Vám za všechno mnohokrát děkuji.

Váš Krůžek

Jubilanti

MUDr. Josef Hull	29. 12. 1945	60 let
MVDr. Ladislav Bulíček	28. 12. 1945	60 let
Vlasta Chmelařová	15. 2. 1926	80 let
Ing. Luděk Pecho	7. 3. 1956	50 let
Vladimír Kubica	11. 3. 1946	60 let
Kamil Červenka	17. 3. 1921	85 let

Všem jubilantům přejeme mnoho štěstí, pevné zdraví a spoustu příjemných chvil strávených v kruhu přátel ze Slováckého krúžku.

Plánované akce

- 18. 1. 17:00 valná hromada
následuje beseda u cimbálu se šmakem
oharků
- 4. 2. 56. Slovácký ples, Kongresové centrum
- 27. 2. fašanková beseda u cimbálu
- 15. 3. beseda u cimbálu
- 19. 4. beseda u cimbálu s koštěm pálenek
- 17. 5. beseda u cimbálu; jako host vystoupí
Sboreček žen z Lipova
- 14. 6. beseda u cimbálu

Zahrajte ně na cimbále

Dne 16. 11. 2005 se v sále Univerzity obrany Brno na Šumavské 4 představil dětský soubor Slováček, který u příležitosti tricetiletého výročí svého založení uspořádal slavnostní vystoupení věnované svým sponzorům. Právě za přispění těchto sponzorů byl totiž pořízen nový cimbál. Pořad byl dobře nazvučen a celá atmosféra opravdu slavnostní. Program připravil a také slovem provázel vedoucí muziky Jan Beránek, který také věnoval sólovou píseň vzpomínce na Zdeňku Jelinkovou. Vše začalo Hornáckými verbuňky, sólovou písní „Zařali brezu“ z Kopanic v podání Žanety Kiliánové a dívčími písněmi z Hornácka. Mladší děti předvedly své soutěžní pásmo „Dráteníček“ a cimbalistka Pavlína Tomková zapěla sólovou píseň z Ponitranska „Chodí Jano“. Následovala již zmíněná vzpomínka na Zdenku Jelinkovou a pokračovalo Hornácko předvedením zábavy starších dětí při pasení dobytka zakončené verbuňkem. Na chvíli Hornácko vystřídal Kyjov sólovou písní v přednesu Libora Kiliána „Sedělo dívča“ a „Ej, už nás vezů“ a na závěr opět zazněly dívčí písně z Hornácka „Měla sem v noci synečka“. Z tohoto pásma si děvčata ze Slováčku s největší chutí zazpívala píseň „Mamičko moja, co sa ně stalo“. Na nový cimbál, kvůli kterému se to všechno konalo, si střídavě zahráli Libor Kilián, Jana Schejbalová a Pavlína Tomková. Tak byl nový cimbál rádně pokřtěn a všem sponzorům bylo důstojně poděkováno.

Vzhledem k tomu, že nám Slováček již prerůstá, byl proveden i nábor dětí. Tak nezapomeňte přivést své nástupce!

ML

Poděkování souboru Slováček

za slavnostní vystoupení dne 16. 11. 2005 věnované sponzorům souboru

V životě každého z nás i v životě organizovaných skupin (souborů) se střídají období radosti a smutku, která se na dlouhý čas ukládají do našeho vědomí a vzpomínek. Potkalo to v posledních letech mne, potkalo to i soubor Slováček. Já musel překonávat dlouhodobou nemoc a úmrtí manželky a soubor Slováček musel řešit to, že mu definitivně dosloužil důležitý nástroj v cimbálové

muzice, a to je cimbál. V závěru roku 2004 se vynořila velká starost, kde objednat nový cimbál a hlavně jak ho zaplatit. Řešení se našlo. Již při mikulášském večírku se ujal nápad Uja Faja s velkou punčochou, do které byly vkládány drobné příspěvky na nový cimbál. Solidarita dospělých členů a příznivců Slováčku a Slováckého krúžku v Brně našla porozumění a za půl roku se poskládala částka potřebná na zaplacení nového cimbálu.

Nevěřil jsem, že již na „MFF v Brně 2005“ nový cimbál pod označením „Galuška“ bude mít svoji premiéru. Již na tomto festivalu cimbál s ostatními nástroji a členy tohoto početného a kouzelného dětského souboru rozséval upřímnou dětskou radost do našich srdcí.

Stejně hezké bylo i slavnostní vystoupení pro sponzory 16. listopadu 2005. Bylo to zdařilé i důstojné poděkování dětí za pomoc v době, kdy jí bylo nejvíce zapotřebí. Těch pár korunek vložených v pravý čas a na dobrý účel, dle finančních možností sponzorů, je záročitelným vkladem do budoucnosti dětí v souboru, které nám to vrací a budou vracet ve svých vystoupeních k naší potěše. V tom je naše naděje, že lidový tanec, zpěv a muzika budou mít další nositele a pokračovatele. Nemyslím si, že to je jen můj názor, ale jistě se k němu připojí i další účastníci slavnostního vystoupení.

Za sebe i celou súdnú stolicu Slováckého krúžku v Brně vyjadřuji celému souboru Slováček, jeho muzice i všem, kdo vystoupení připravovali, zejména paní Pavle D'Ambrosové a panu Janu Beránkovi, upřímné poděkování. Ať se v bohaté míře naplňuje motto slavnostního vystoupení „zahrajte nám na cimbále“ a ten Galuška ať nám příjemně zní i nadále.

Vaše starost o nákup nového cimbálu a jeho úspěšná realizace mi připomenula můj životní zážitek s nákupem cimbálu, na který rád s úsměvem vzpomínám. Myslím, že je to vhodná příležitost, aby můj zážitek s nákupem cimbálu neupadl v zapomnění. Cimbál dosud nemám, ale mám paličky. Souboru Slováček věnuji toto písemné sdělení: „Jak jsem kupoval cimbál.“

Váš

Jožka Kučera

člen súdnej stolice Slováckého krúžku v Brně
a příznivce folkloru

Jak jsem kupoval cimbál

Nejsem rodák ze Slovácka, ale po dobu studia na obchodní akademii a prvních zaměstnání jsem žil v Hodoníně, ve Zlíně a ve Skalici na Slovensku. Tam jsem si zamiloval lidové tance, písně a také cimbálovou muziku. Působil jsem ve slováckém souboru při obchodní akademii v Hodoníně a chodil jsem na besedy Slováckého krúžku v Hodoníně a ve Zlíně. Zajímavé besedy bývaly v Hodoníně díky dobré muzice, ve které, kromě místních muzikantů, hrával jako primáš Jožka Kubík z Hrubé Vrbky a s ním i cimbalista Jožka Kýr. Musím se přiznat, že cimbálová muzika mně učarovala natolik, že jsem projevil zájem o výuku hry na cimbál, kterou v roce 1949 zajišťoval v hudební škole Jožka Kubík, velký majster hornácké muziky. Dojždění Jožky Kubíka a jeho aktivity ve vlastní muzice dost narušovaly pravidelnost výuky. Protože jsem nevlastnil cimbál, cvičil jsem pouze na papírové maketě, takže výsledky byly zanedbatelné. Samotná výuka spočívala v předehrávce učitele a v mém opakování. Moje nedostatečná příprava na přehrávku se Jožkovi Kubíkovi nelíbila, a tak mi sdělil, že „musím více cvičit, ale k tomu musím mít vlastní cimbál. Nejlepší je schunda cimbál a o takovém on ví na Myjavě!“ Protože moje hra byla i nadále neuspokojivá, rozhodl jsem se cimbál zakoupit. Učinil jsem útok na svoje finance a úspory a při dalším setkání na hodině výuky došlo k domluvě s Jožkou Kubíkem na cestu na Myjavu. Byla to neděle a já se vydal na cestu za vysněným nástrojem, aniž bych měl tušení, kolik takový nástroj může stát.

Jožka Kubík ve Velké nastoupil, přisedl ke mně, ale cestou na Myjavu jsme toho moc nenamluvili. Joženka požádal o zastavení v krčmě, protože je smetný (žízlivý). To jsme učinili, ale to byl začátek špatného konce. Jožka se setkal se slavným primášem Samkem Dudíkem a jeho přáteli. Řeč nestála a točila se i pípa, do toho nějaká borovička (mimo mne) a neštěstí bylo hotovo. Na jednání o cimbálu již nedošlo. Já však musel zaplatit tučný účet a vypravit se s Jožkou Kubíkem na zpáteční cestu. Jeho řeči jsem jen těžko rozuměl, ale přislíbil, že „na buduce ten cimbál naozaj kúpime“.

To „budúce“ bylo o dva týdny později. Platila stejná dohoda na cestu a na tu Joženka nezapudol. Jen tu krčmu a tu smet (žízeň) jsme nedokázali obejít. Zapadli jsme do krčmy a setkali se s přáteli jako minule, ale bylo jich více. Mezi nimi byl Samko Dudík i Štefan Dudík. Setkání bylo zajímavé a zábavné, vše se točilo kolem muziky a vzpomínek na Strážnici i další místa proslavená folklorem. Piló se dost, protože bylo za co (za moje peňáze), neboť mne ani tentokrát neminula role nedobrovolného hostitele. Obsah peněženky se povážlivě ztenčil dik jídlu a pití a nakonec jsem byl rád, že o cimbálu nepadla ani zmínka. Čekala nás cesta domů večerním vlakem. Vracel jsem se značně rozmrzelý a jen s malou hotovostí.

Na další hodině hrani se Jožka Kubík omluvil a ujistil mne, že to příště vyjde a ten schunda cimbál koupíme (dodnes nevím, kde a od koho, ani za kolik). Já se zmohl jen na stručnou odpověď, že „ten výborný schunda cimbál již nekúpíme, protože peniaze jsme minuli v krčmě.“ Nějaký čas mne výsledek našich cest mrzel, ale získané poznatky a setkání s novými lidmi byly snad k nezaplacení. Těch pár tisícovek jsem za nějaký čas oželel. Alespoň jsem neměl potíže při měnové reformě v roce 1953.

I když výuka hry na cimbál pro Jožku Kubíka i pro mne brzo skončila, kontakt na něho a hmotná památka mi zůstala ve formě dvou paliček, které pro mne vlastnoručně vyrobil. A navíc nám na maturitním večírku vyhrával po celý večer i noc. I tady se zapsal silně do vzpomínek rozbitím gramoměníče.

Pro pracovní nasazení a další dálkové studium jsem se již k nákupu cimbálu a k výuce hry na tento kouzelný nástroj nedostal, ale ta myšlenka vlastnit cimbál mne občas provokuje, ale již mne pro věk nezlomí. Cimbál se jinak zapsal do mého života. U cimbálu jsem poznal svoje děvče a s ním jsem prožil 52½ roku šťastného manželství. Zjišťuji, že dnes mi chybí moje Praha víc než výborný schunda cimbál. Na Jožku Kubíka moc vzpomínám. To byl majster!

Jožka Kučera

Za Zdenkou Jelinkovou

Paní Zdenka se narodila ve Velké nad Veličkou 30. března 1920, ale již v roce 1936 se rodina přestěhovala do Brna, aby jejich dvě dcery měly blíže za vzděláním. Ale do Velké se při každé příležitosti všichni vraceli a trávili zde většinu volného času. V Brně se po maturitě v r. 1939 zapsala na filosofickou fakultu Masarykovy univerzity (obory francouzština a tělesná výchova), ale uzavření vysokých škol okupanty jí studium znemožnilo. Absolvovala tedy cvičitelské školy Sokola a doplňovací maturitu na učitelském ústavu a začala učit. Základy jejího zájmu o folklor byly položeny v jejím rodném kraji, kde ve čtyřicátých letech minulého století ještě naplno žil. Nebyly to však jen zkušenosti z Velké, ale i z jejího pedagogického působení v Kuželově, Lipově a Nové Lhotě. Pak ji učitelské povolání zaneslo na Brněnsko, Podhorácko a Horácko. Zpočátku se zabývala dětským folklorem, ale její zájem se postupně přesouval k lidovému tanci, jehož sběratelství a studiu se posléze věnovala naplno a není divu, že se v roce 1950 stala odbornou pracovnící Státního ústavu pro lidovou píseň v Brně, dnešního Etnologického ústavu České akademie věd, v němž působila třicet let, až do svého odchodu do důchodu v roce 1980. Ale ani poté nesložila ruce v klín a pokračovala ve své mnohovrstevnaté činnosti.

Už její přínos k poznání dětského folkloru je neopomenutelný. Zaznamenala více než 5000 variant říkadel, her, tanečních her a jiných dětských projevů hlavně z Hornácka, Dolnácka, Podluží, Valašska, západní Moravy a Brněnska. Zabývala se také otázkou, jak čerpat z dětského folkloru v práci kroužků a souborů, a sepsala o tom několik fundovaných metodických publikací.

Ještě obsáhlejší je její sběratelská, ediční a badatelská činnost v lidovém tanci. Sbírala a vydávala tance podle jednotlivých regionů Moravy a Slezska, prošla vlastně všechny tamní národopisné oblasti. Na Slovácku zejména Hornácko, Podluží, Uherskobrodsko a Moravské Kopanice. Objevné jsou její záznamy z okrajových a přechodných oblastí, zde z hanáckého Slovácka a Luhačovského Zálesí. Na Valašsku to byly především jižní a střední část a přechodné valašsko-hanácké oblasti Hostýnského a Lipenského Záhoří. Sbírala na Lašsku, hlavně na valašsko-lašském pomezí a na Těšínsku, dále na Horácku a Podhorácku a Drahanské vysočině, kterou lze považovat za přechodnou oblast horácko-hanáckou, na Znojemsku a Moravskokrumlovsku. Neocenitelné jsou její zápisy z brněnských předměstí a širšího Brněnska. Objevné jsou její záznamy tanců Moravských Chorvatů. Sbírala tance i v Čechách, zejména na českém Horácku a na Chodsku, které si zamilovala.

Celkem zapsala více než 5000 lidových tanců a jejich variant. Její vklad na tomto poli můžeme srovnávat se základními písňovými sběry a edicemi Františka Sušila a Františka Bartoše. Naše

vědomosti o tradicích naší národní kultury a vlastně národní kultura sama by bez ní byla o mnoho ochuzena.

Sběratelské dílo Zdenky Jelínkové se však neomezilo jen na území naší republiky. Vedle sběru tanců a písní dochovaných v paměti českých menšin v Chorvatsku zachytila tance v Lužici, na polské straně Těšínska a Oravy a na západním Slovensku.

Je nutno připomenout, že se významně podílela na vytvoření systému slovního popisu lidových tanců. Pracovala ve skupině, která Tyršovo tělocvičné názvosloví rozšířila a upravila pro tuto potřebu.

Ruku v ruce se sběratelstvím paní Zdenky šla práce badatelská. Všude vyhledávala starší zprávy o lidových tancích, tanečních zábavách a příležitostech a dalších okolnostech jejich života, a to nejen v odborné a vlastivědné literatuře, ale i v beletrii a dalších pramenech, zejména dosud málo známých nebo málo využitých. S tímto cílem také prozkoumala pozůstalosti Františka Sušila a Františka Bartoše. Všechny tyto poznatky zpracovávala do kratších či delších studií, uveřejňovaných samostatně nebo v rámci svých sbírek tanců. Z těch samostatných uveďme aspoň práci Lidový tanec v Brně a na Brněnsku v pramenech 19. století.

Obsírné znalosti z terénu, literatury i archivního bádání ji přivedly k pracím syntetickým a monografiím o jednotlivých tancích či druzích tance. Jen několik názvů: Točivé tance, Koła a chorovody, Zbojnické tance na Moravě a ve Slezsku, Lidový tanec na Hané a v přilehlých oblastech a spolupráce na kapitole Lidový tanec v Československé vlastivědě, z monografií např. Serbska reja, Kúlaná, Lidový tanec ověňzok na Těšínsku a zejména obsáhlé dílo, které ona sama považovala za jedno z vyvrcholení své práce, Hornácká sedlácká.

Nic ze svých sběrů nenechala skryto v truhle po předcích, vždy usilovala o to, aby se zaznamenané tance znovu vrátily do života. Odtud pramenila její rozsáhlá metodickopedagogická činnost. Znali ji a za mnohé jí vděčí absolventi nescíslných kurzů a školení. Každý, kdo měl tu možnost se jich zúčastnit, musel obdivovat nejen dokonale utříděné učivo a nezištnou přípravu písemných pomůcek, ale i přesvědčivou jistotu a nakažlivé zaujetí lektorky. Do této oblasti patří také spolupráce s mnoha soubory, jimž byla nápomocna nejen poskytnutím materiálu a inspirujícími radami, ale často i vytvářením programových čísel. Své zkušenosti předávala také na půdě různých poradních sborů pro folklorní soubory, které za její účasti organizovaly přehlídky, soutěže, kurzy a školení. Sem také patří nelehké a často nevděčné působení v porotách souborových soutěží a přehlídek. Zde vždy uplatňovala požadavek pravdivosti při interpretaci lidové tradice. A při tom všem ještě stačila své poznatky zobecňovat publikačně v řadě studií a odborných referátů.

Obraz její činnosti by nebyl úplný, kdybychom pominuli působení na folklorních festivalech. Již v šestém ročníku strážnického festivalu zaznamenáváme její jméno mezi autory pořadů. A těch

dalších, které tu vytvořila, bylo mnoho, nezapomenutelné mezi nimi jsou pořady klenotnicového typu, které se staly přímo školou všech zájemců o lidový tanec. Třikrát získala cenu festivalu a několikrát byla jeho laureátem. Od roku 1951 do roku 1995 nepřetržitě pracovala v programové radě a do své smrti byla členkou senátu této programové rady. Byla také u zrodu „dětské Strážnice“, i zde působila autorsky a jako odborná spolupracovnice mnohých pořadů. Byla mezi zakladateli Hornáckých slavností, léta předsedala jejich programové radě a vytvořila množství pořadů. Z její iniciativy vznikl festival Mladé Hornácko, na jehož realizaci a programech se řadu let podílela. Založila a mnoho let organizačně i autorsky vedla přehlídku Brněnsko tančí a zpívá. A byla autorkou pořadů i na dalších festivalech.

Jedním z vyvrcholení její činnosti je deset kazet videoencyklopedie Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska. Pod jejím odborným vedením bylo v nich zachyceno 721 záznamů ze všech národopisných regionů Moravy a ze Slezska. Do publikací, kazety doprovázejících, napsala popisy všech zaznamenaných tanců a studie o lidové taneční kultuře všech zachycených oblastí. Měl jsem tu čest se s ní na této práci více než pět let podílet. Pro mne to byla obrovská škola a získal jsem přitom úctu k rozsahu znalostí paní Zdenky a její úžasné paměti.

Paní Zdenka zasáhla významně také do života našeho Krůžku. V knize zápisů z let 1939 – 1949 jsem našel záznam s datem 14. ledna 1941 o jejím přijetí za členku, ale z rozhovorů s ní vím, že navštěvovala Krůžek již od svých šestnácti let, ještě v době, kdy byl jen volným sdružením. V letech 1950 – 1955 vedla v té době se vytvářející soubor Krůžku, ale i poté udržovala s Krůžkem styk, hlásila se k němu a spoluorganizovala některé jeho akce. Např. v roce 1957 pod hlavičkou Krůžku zatančila spolu s Karlem Páčem v Klenotnici na strážnickém festivalu velickou starosvětskou, v květnu 1963 připravila a uvedla v Krůžku Kopaničářský večer s manželi Šopíkovými z Vyškovce, m. j. za účasti sběratele Josefa Černíka, autora Zpěvů Moravských kopaničářů. Na konferenci Slovácké krůžky a jejich význam pro folklor a folklorní hnutí, kterou Krůžek uspořádal v listopadu 1993 ke svému 85. výročí, přednesla referát Brněnský Slovácký krůžek a kulturně-výchovná a vzdělávací činnost, který byl uveřejněn v naší publikaci k 95. výročí Krůžku. Kdykoliv jsme se na ni obrátili, vždycky pomohla.

Zdenka Jelinková patřila k zakladatelským osobnostem české etnochoreologie. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku hodnotí její dílo takto: „Zdenka Jelinková se svou činností zařadila k nejdůležitějším osobnostem poválečného folklorního dění v České republice. Výrazně přispěla k udržení i obnovení lidového tance na Moravě a ve Slezsku a zároveň vtiskla charakter jeho interpretaci v souborovém hnutí.“

Musíme být hrdi, že byla naší členkou.

Jan Miroslav Krist

Dyž sem sa narodiu, už sem byu bohatý...

Luboš Holý – 75 let

Program s tímto názvem proběhl v pátek 21. října v Paláci šlechticů pod záštitou Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně a Slováckého krúžku v Brně. Slavnostní setkání se konalo u příležitosti narozenin slavného hornáckého rodáka, pěvce a veterináře Luboše Holého. Přišli mu popřát, zazpívat a zahrát jeho bratr Dušan a šest cimbálových muzik ze Slovácka. Koncertu se zúčastnili význační představitelé jak z Veterinární a farmaceutické univerzity a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity (se společnými zájmy o reprodukci), tak i představitelé kulturního a folklorního dění. Akci zahájila vedoucí muzea PhDr. Hana Dvořáková a Hornácká cimbálová muzika Miroslava Minkse se sólisty cimbalistkou a zpěvačkou Zuzanou Lapčíkovou, Jiřinkou Mikloškovou (vnučka kontráše a zpěváka slavné CM Jožky Kubíka) a Janičkem Minksem (jeden z primášů Veličanku, před dvěma roky si zaprimoval s BROLNem Jindřicha Hovorky v Besedním domě). Pak následoval Strážničan s primášem Víťou Pálenským, vnukem Slávka Volavého. Vonicu z Krumvíře přivedl umělecký vedoucí Zaviacič a zpěvák Václav Kovařík zazpíval nádhernou píseň „Když jsem já k vám má milá chodíval“. S Vonicou si zahrál i ex-primáš BROLNu Bohumil Smejkal skladbu „Srdéčko“ ve vlastní úpravě.

Hornácká CM Petra Mičky mimo jiné, po vzoru Āorkovy muziky, předvedla Radeckého marš se sólem trubky. Program zakončily CM Jury Petru z Kyjova a Hornácká CM Martina Hrbáce. Svým zvučným barytonem si zapěl i sám oslavenec.

První polovina večera se odehrávala v „Kaplí“ za asistence Českého rozhlasu (škoda jen, že mikrofony byly nasměrovány tak, aby se zvuk nesl nahoru, takže publikum neslyšelo moderátorku).

Druhá polovina večera byla zahájena vystoupením Mužského sboru Slováckého krúžku v Brně v hale Paláce šlechticů, kde byla také pořádána zabijačka formou rautu. Na nádvoří se podával burčáček

a shromažďovali se tam kuřáci, ostatní vážení hosté zpívali a veselili se s oslavencem (tuto část jsme mohli vidět v televizi v poslední „Folklorice“). Dušan Usvald a Zdeněk Kopriva fotili a fotili tu slávu. Jejich fotky, jejichž počet je okolo 280, můžeme shlédnout na webových stránkách Slováckého krúžku v Brně <http://www.kruzek.cz/>. Přítomní si zazpívali a zatančili postupně s Hornáckou CM Martina Hrbáče, Vonicou, Strážničanem, Hornáckou CM Petra Mičky a CM Jury Petrů.

Tak byl nestor z Hrubé Vrbky řádně oslaven a Slovácký krúžek v Brně následně pochválen za zdařilé uspořádání akce a pěkný zpěv mužského sboru děkovným dopisem od samého oslavence.

ML

Doslovný přepis dopisu Luboše Holého

Prof. MVDr. Luboš Holý, Csc.

Brno 26. 10. 2005

Milý Krúžku Slovácký!

Nemohu přejít jen tak skutečnost, že jsi se zúčastnil té sešlosti u Šlechticů dne 21. X. t. r., a proto bych chtěl vyjádřit poděkování za tři věci.

Za první. Že jsi mi udělil Čestné členství, kterého si vážím a vážit budu i nadále.

Za druhé. Že jsi se stal spoluorganizátorem a vlastně i garantem celé té záležitosti, o které sám já nebyl zcela přesvědčen, že to stojí za to. Dnes vím, že to za to stálo!

Za třetí. Že jsi vyslal sbor chlapů, kteří pěkným zpěvem vytvořili důstojnou kulisu celého večera. A že jsi podpořil dílo majstra J. Homoly, který vytvořil krásnou plaketu, ale tomu poděkuji zvlášť sám.

Slováckému Krúžku zdar a dlouhé žití. Váš Luboš Holý.

Okouzlen(i) písní

V neděli 27. 11. 2005 se uskutečnil v Mahenově divadle v Brně koncert s uvedeným názvem k nedožitým osmdesátinám Jaroslava Juráška.

Jaroslav Jurášek (1925 – 1985) hrával za války v naší CM. Byl u zrodu řady CM včetně Brněnského rozhlasového orchestru lidových nástrojů. Naposledy působil ve Vojenském uměleckém souboru Ondráš.

Koncert se konal u příležitosti 10. výročí vysílání Rádia Proglas. Pro oslavence bylo připraveno na jevišti 80 rudých růží.

Účinkoval VUS Ondráš se svými sólisty. Muzikanti s primášem Karlem Martišem, dále dívčí sbor vedený Lubomírem Graffem a Radimem Snopkem a taneční skupina vedená Rudolfem Dunajovičem.

Luboš Graffe vystupoval před dvěma roky v Besedním domě se svými sourozenci a maminkou v našem pořadu Modloslužebnici. Jeho rodiče se poznali ve Slováckém krúžku v Brně. Otec přišel od Lubomíra Málka z CM Olšava a hrál v naší CM za primáše Jury Kinzla terc.

Mezi hostujícími zpěváky a muzikanty se představili Jan Gajda, Michal Gaňa, Vlasta Grycová, Dušan Holý, Jarmila Hudečková, Miroslav Kolacia, Libor Macháček (Zpěváček roku 2005), Ludmila Malhocká, Karel Rajmic, Radim Snopek, Jan Zaviačič. Mezi hostujícími byli i poslední vítězi verbuňku ve Strážnici David Pavlíček, Hynek Chrenčík, Erik Feldvabel, Štěpán Hubačka a Tomáš Machalínek. Z letošních jubilentů se mezi hosty představili Václav Harnoš, Luboš Holý (naš nejnovější čestný člen), Bohumil Smejkal, Lubomír Málek a Mirko Dudík.

Režii pořadu měl šéf uměleckého provozu VUS Čestmír Komárek. Slovem provázela Jitka Novotná (rozená Málková). Přítomní zájemci obdrželi knihu vzpomínek věnovanou jubilentovi a CD obsahující interpretace lidových písní v hudební úpravě oslavence. Autory knihy jsou dcera Hana Maděrová a František Synek.

VL

Hrubá Vrbka, hrubá...

(Hornácká mikulášská nadílka s křtem CD)

V sobotu 3. 12. 2005 v 19:30 se konalo na Musilce první vystoupení folklorního souboru z Hrubé Vrbky v Brně.

Představila se Hornácká CM Petra Mičky (primáš je z Kozojídek), bohužel tentokrát bez trubky. Vrbčané považují CM za vlastní, neboť někteří muzikanti chodí do Vrbky za děvčaty a navíc Mičkovi předkové tam zakoupili před téměř 200 lety grunt.

V souboru působí zpěváci, kteří chodili do Slováckého krúžku v Brně. Jsou to Jura Miškeřík, Franta Okénka ml., Franta Chovanec a Kateřina Drlíková rozená Pavlíková. Tři synové Katky Drlíkové se předvedli samostatným číslem. Zvláště Martin Drlík byl celý večer nepřehlédnutelný jak svým tenorem, tak hrou na klarinet.

Mužský sbor vede Jura Miškeřík, který pořad provázel slovem a projevil se i jako básník a recitátor. Jako hosté vystoupili Dušan a Luboš Holí a Jaroš Hrbáč, všichni rodáci z Hrubé Vrbky.

V závěru proběhlo křtění dvojbalba CD Hrubá Vrbka, hrubá... a gratulace Lubošovi Holému k pětasedmdesátinám. Oslavenec obdržel slivovici s doporučením, že pokud mu nebude chutnat, může ji použít na kolena. Mezi gratulanty byla i profesorka Křížová z „Veteriny“ a Jura Miškeřík projevil radost, že konečně poznává osobu, která jim tenkrát na škole přednášela.

Po skončení pořadu se konaly ještě bohatýrské zpěvy u muziky, ke kterým se připojili i přítomní diváci.

VL

Dar srdce

k poctě Olgy Tesauerové

(*18. 10. 1933 v Brně, rozená Juračková, †3. 11. 2004)

V neděli 11. 12. 2005 se uskutečnil v Mahenově divadle slavnostní koncert k 55. výročí založení souboru Javorník. Soubor vznikl v roce 1950 pod názvem Vlajka Mládi a jeho hybnou silou byli od samého zrodu souboru manželé Tesauerovi. Javorník je od roku 1982 nositelem Evropské ceny za lidové umění.

Na jevišti se představila muzika vedená primášem Miroslavem Otáhalem, taneční složka vedená Hanou Svobodovou a ženský pěvecký sbor vedený Magdalenou Řičnou. Průvodní slovo měl Ladislav Lakomý, člen ND v Brně. Režie pořadu se ujal Ladislav Plánka.

Javorník zpracovává folklor z oblastí Valašska a Moravských Kopanic. Co zvláště upoutalo moji pozornost?

Mezi tanci z Moravských Kopanic byl předveden mužský tanec Podšable ze Strání. Dvě z pásem (Hrablový a Hraběnky) obsahovaly hrabání trávy, přičemž tanečnice v obou případech hrabaly lehce od sebe (umělecké ztvárnění?).

Vystoupení bylo odměněno dlouhotrvajícím potleskem.

Na závěr si připomeňme, že umělecký vedoucí souboru Jiří Tesauer býval autorem pátečního hudebního pořadu na Staré radnici v rámci MFF v Brně (letos byl autorem Michal Zelinka), kde pravidelně zval na zahájení pořadu mužský pěvecký sbor SK v Brně.

VL

Zemřel Jan Prokop

Ing. Jan Prokop z Týnce, který se později usídlil v Břeclavi, patřil v Krůžku kolem poloviny padesátých let ke znamenitým postavám. Stárkoval zde v letech 1954 – 1957, tedy v době, kdy se ještě udržoval úzus, že jeden stárek má být z Hornácka, jeden z Dolnácka a jeden z Podluží. Ač všichni tři kamarádi, soupeřil jsem s ním a s Janem Pavlíkem v těch letech ve verbuňku ve Strážnici. Jenda si tu vybojoval jednou druhé a jednou třetí místo.

Zúčastňoval se pak i slavnostních představení ke krůžkovým výročím, naposledy, tuším, v roce 1973. Folkloru zůstal věrný i ve svém rodném regionu. Několik let byl předsedou Břeclavanu, mnoho let řídil porotu soutěže O stárkovské právo na slavnostech v Tvrdonicích a patřil k předním znalcům podlužáckého verbuňku. Byl přímé a impulzivní povahy, věrný kamarád. Vzpomínám, že v roce 1970 připravil dr. Josef Tomeš (také náš krůžkař) pořad Zahrajte nám hudci – setkání s vítězi dřívějších strážnických soutěží ve zpěvu, hudbě a tanci. Podlužácká skupina měla svoje vystoupení někde v polovině pořadu a na závěr, při muzice Majstra Joženy Kubika z Hrubé Vrbky, vystoupili hornáctí a dolnáctí verbíři. Dotančili jsme a náhle mezi námi prosvítl Jenda Prokop jako červený blesk, postavil se před Joženu a vykřikl „Úvrati!“ Jožena napřed nechápavě zamrkal, pak pochopil, oč jde, zahrál „fryšku“ znovu a s Jendou v čele jsme si opět zaverbovali. Svůj vpád mezi nás pak Jenda odůvodnil takto: „Dyž sem vás viděu, byuo ně lúto nezaskákat si s tolika kamarády.“

Jenda zemřel náhle 24. listopadu ve věku 71 let. Kdo jste ho znali, vzpomínejte!

J. M. Krist

Manželé Olinka a Karel Páčovi

krůžkaři, kteří se nesmazatelným písmem zapsali do historie Slováckého krůžku v Brně.

Karel Páč (*27. 5. 1910 v Kuželově, †19. 10. 1993 v Brně) se narodil v Kuželově v početné (pět dcer a sedm synů) rodině místního nadučitele Jana Páče.

Dětství prožil na rodném Hornácku, maturoval na reálce v Brně (1928), kde také absolvoval abiturientský kurz učitelského ústavu (1929). Poté působil na brněnských školách jako učitel matematiky, výtvarné a hudební výchovy.

Na uvedeném učitelském ústavu se také seznámil se svojí budoucí ženou a celoživotní partnerkou Olgou Pekovou (*21. 5. 1911 v Holštejně u Blanska v rodině řídicího učitele, †8. 10. 2005).

Paní Olze Páčové však minulý režim neumožnil vykonávat učitelské povolání a po krátkém působení byla nucena se živit jako vyšivačka v tzv. Moravské ústředně.

Později nastoupila do kanceláře Výzkumného ústavu pivovarnického a sladařského v Brně-Husovicích.

Manželé Páčovi byli aktivními členy Slováckého krůžku v Brně již od doby své působnosti v Brně.

Karel Páč zpočátku (tj. od roku 1927) hrával v cimbálové muzice kontry, avšak později se zaměřil na tanec a stal se autorem úspěšných tanečních choreografií. V letech 1953 – 1966 vedl ve Slováckém krúžku v Brně se svou ženou Olgou soubor mladých nadšenců, který dvakrát postoupil do ústředního kola celostátní soutěže Lidové umělecké tvořivosti (LUT) a pokaždé získal některou z cen.

Olga Páčová (stejně jako Zdeňka Jelínková) byla Karlu Páčovi více než zdatnou partnerkou v sólovém předvedení různých slováckých párových tanců, ale především „hornácké sedlácké“. Jejich interpretace tohoto tance, kterou si bohužel pamatuje již málokdo, by měla být předávána dalším generacím jako vzor krásy, elegance a čistoty v provedení.

Manželé Páčovi dvakrát získali 1. cenu v soutěži LUT v sólovém tanci.

V letech 1955 – 1960 Karel Páč s vydatnou podporou své manželky vedl vysokoškolský soubor JAVORINA na Vysoké škole zemědělské a lesnické v Brně, který také přivedl v roce 1957 k vítězství v ústředním kole LUT.

Jistě není bez zajímavosti, že Karlův bratr Jaroslav (1902 – 1968) byl v letech 1921 – 1924 primášem muziky SK v Brně, kde později občas působil jako cimbalista a kontráš. Další bratr Antonín (1904 – 1988) byl rovněž členem SK v Brně, kde působil jako violový kontráš. Jejich sestra Miloslava (1893 – 1979) si vzala za muže Martina Holého z Hrubé Vrbky a byla matkou nám známých (byvších i současných) členů Slováckého krúžku v Brně, bratří Dušana a Luboše Holých.

(Ve vzpomínce byly použity údaje z publikace „Od folkloru k folklorismu“ a ústní sdělení pamětníků).

Ujo Fajo

Jak to vidí tanečník; To bylo tak...

Není to tak dávno, co vyšel poslední Krůžkozor, a už držíme v ruce další číslo. V tom minulém vyšel článek Zamyšlení nad odkazem Zdenka Kotase napsaný panem MD, ve kterém je velmi útočeno na taneční složku. Proto bych rád napsal také svůj názor právě z pohledu tanečníka.

Když jsem tento výše zmíněný článek četl, tak se mi pomalu začínala vařit krev nad jeho obsahem. Dovoďte, abych jej rozebral trochu podrobněji. Jako první mě dojala věta „Byly i ročníky slabší, ale nikdy se košť vín nesetkal s nezájmem a ignorací některých složek.“

Vážení pánové zpěváci, pokud si dobře vzpomínám, tak při rozpisu besed jste právě Vy měli snahu letošní košť vín úplně zrušit. Po nátlaku výboru jste se teda rozhoupali. Díky tomuto byl košť vín opravdu uspořádán, byť o tři měsíce později. Některé vaše připomínky byly opodstatněné hlavně z hlediska legislativního, jiné byly dle mého názoru naprosto scestné. Nesnažte se být papežštější než papež, poněvadž jak se ukázalo, když se chce, tak se vše dá vyřešit.

Další věta, která dělá z tanečníku největší ignoranty, je: „Nejen, že nezajistili pokladnu, ale o co více na výboru vznášeli připomínky, jak by se mělo a co by se mělo, o to méně dodala chasa vzorků vín a řada tanečníků dávala přednost posezení u baru, nebo jinak nebyla vidět.“ Tato část je zralá na hlubší zamyšlení.

Tanečníci nezajistili pokladnu. Otázka je, proč by tanečníci měli zajišťovat pokladnu? Chápal bych, kdyby o to byla chasa slušně požádána, což se nestalo. Že tanečníci vždycky sedí na pokladně a prodávají lístky? To bude tím, že tanečníci besedy většinou zajišťují. Pokud si dobře pamatují, tak košť vín organizuje mužský pěvecký sbor, tudíž do organizace spadá nejen připravení sálu a nalévání vzorků, ale i prodej lístků a ostatních náležitostí souvisejících s koštěm vín. Nejen, že chasa ani nebyla požádána, aby se ujala prodeje lístků, místo toho jsem byl celkem nevybraným způsoben osočen, jen jsem strčil nos do předsálí, proč se tak neděje. Posuďte sami, vy byste začali podnikat kroky pro to, aby si páni zpěváci mohli užívat besedy u lahvinky nějakého dobrého vzorku, při takovémto jednání? Nevím, jak vy, ale já to neudělal.

Chasa nedodala žádné vzorky. Ano, to je pravda, ale i pro toto mám vysvětlení. Košť vín probíhá převážně v dubnu. Letošní košť se udál v červnu. Chasa Slováckého krůžku je složena ze studentů mimobrněnských, což jsou právě ti, kteří jsou schopni vzorky dodat. Pozdějším datem koštu a zkouškovým obdobím došlo k tomu, že právě tito tanečníci v Brně už nebyli, a proto také nemohli být osloveni a požádáni o vzorek vína. Jistě teď namítáte, že existují i moderní techniky komunikace. I kdybychom jich však využili, další problém by byl s dopravou vzorků. Neznám totiž moc tanečníků, kteří by měli možnost a hlavně čas na to, jezdit uprostřed zkouškového období po Moravě a sbírat vzorky.

Tanečníci dávali přednost posezení na baru. A proč ne? Chasa k tomu baru chodí relativně často i při jiných besedách. Je snad takový velký rozdíl, jestli někdo sedí na baru, nebo za stolem u vína? Nechápu, jak byla tato narážka myšlena, jestli tak, že jsme na koštu nedělali tržby... nevím. Pokud si dobře vzpomínám, tak na koštu vína se celkem dost tancovalo, a to je přece to, co se od tanečníků očekává.

Co říci závěrem? Snad jen toto, vážení zpěváci. Taneční složka zajišťuje osm až deset besed do roka, kdy si nachystá sál, prodá si lístky, zařídí během besedy, co je potřeba, a nakonec uklidí a předá sál. Z vlastní zkušenosti vím, že je toho mnoho a kolikrát člověk celou akci prolitá při zařizování. To jsou právě ty besedy, na kterých si zbytek složek užívá zábavy. Tedy, abych nikomu nekřivdil: muzika má samozřejmě svých povinností dost a zpěvačky například pravidelně zajišťují pohoštění. Zpěváci však pořádají prakticky pouze košť vína, který je jednou za dva roky. Jestli jde Vaše pohodlnost už tak daleko, že nejste ochotni nebo schopni zorganizovat tuto jedinou besedu za dva roky, tak je to s vámi moc špatné. Víam, užívat si zábavy, však chasa to zařídí... zvykli jste si na to. Dopřejte prosím tanečníkům, aby si taky mohli aspoň tu jedinou besedu užít úplně bez starostí a povinností. To je téměř vše, co jsem chtěl k článku o koštu vína říct a obhájit tak některé jeho body.

Jinak košť se mně líbil, dobře jsem si zatancoval...

Ing. Jiří Zablatzký
tenkrát 1., nyní 2. stárek

Čeho se ještě dočkám?

Řekneme-li o něčem, že je to „efef“, bývá to míněno jako pochvala. Naposledy jsem se s tímto termínem setkala v poněkud jiném smyslu. „F – F“ jako fáma nebo fakt. Doufám, že mi někdo sdělí, co z toho je míněno vážně.

Ale k věci. Vzrušená debata kolem dvou článků v Krůžkozoru č. 69 se dala očekávat. Možná mi nebudete věřit, leč se „Zamyšlením nad odkazem Z. Kotase“ od M. Dostála souhlasím. Vždycky je víc kritiků než těch, kdo přiloží ruce k dílu. Pokud se týká článku „Stanovy jako jedovatý koktejl“ od V. Linharta, má autor pravdu v jedné věci: zmíněné Stanovy jsou mimo jiné vizitkou souboru a měly by tomu odpovídat. Jenže pokud chce být hnidopichem, ať zametá také před svým prahem. Snad by pak nenapsal do článku o Javornickém zpívání větu Zdravé sebevědomí projevíly naše ženy písněmi ze Suchova a upoutali tím pozornost hornáckých folkloristů. O dalších drobných chybách nemluví.

Nejvíc mě nadzvedla zpráva o tom, že příspěvky bude redakční rada schvalovat. Prozatím byl Krůžkozor „volně přístupný psavcům všeho druhu“ a pokud mě paměť neklame, nestalo se, aby články jakýmkoliv způsobem vybočily z únosných mezí. Jistě, ne vždy byl jejich obsah uvítán všemi členy s nadšením, ale to je v pořádku.

Proto se ptám: ta volnost už není pravdou a zvláště nesouhlas můžeme projevit leda u stolu? (Nemusím snad zdůrazňovat, že tímto krokem bychom se vraceli o pěkných pár let zpět).

Pevně doufám, že tomu tak není a že v plné míře platí to první „F.“

Jana Hůsková /-JA-

Ocenění slováckého verbuňku

Organizace Spojených národů pro vzdělání, vědu a kulturu, známá spíše pod svou zkratkou UNESCO, uděluje od r. 1991 každý druhý rok výjimečným a zachování hodným jevům z oblasti lidové kultury titul Mistrovské dílo nehmotného a ústního kulturního dědictví lidstva. Každý členský stát UNESCO má možnost předložit vždy jen dva návrhy, které pak posuzuje velmi široká mezinárodní porota. Součástí návrhu musí být konkrétní plán způsobů a akcí na podporu zachování daného jevu včetně rozpočtu finančních prostředků, které se členský stát zavazuje k tomu účelu věnovat. Návrh sám musí odpovídat velmi obsáhlým kritériím, musí být doplněn mnoha přílohami a podepsán členem vlády členského státu.

Letos Česká republika předložila svůj návrh poprvé a navrhovaným jevem byl slovácký verbuňk. Práce na tomto dokumentu a jeho přílohách trvala půl druhého roku a mezi jeho čtyřmi autory byl náš člen J. M. Krist a bývalá krůžkařka Jitka Matuszková (rozená Andresová). Návrh byl úspěšný a 25. listopadu 2005 byl v sídle UNESCO v Paříži zástupci České republiky předán dokument osvědčující, že slováckému verbuňku byl titul udělen.

Jt

